

AKTUÁLNÍ RIZIKA A MOŽNÉ PŘÍNOSY DARKNETU PRO INDIVIDUÁLNÍ I VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

Pavel Kubů

Abstrakt

Darknet, skrytá část internetu dostupná prostřednictvím anonymizačních technologií, je komplexním prostředím, v němž se mísí legální, šedé i vysoce nelegální aktivity spojené se zdravotnictvím, obchodem a anonymní komunikací. Jeho dopad na individuální i veřejné zdraví je ambivalentní – zahrnuje závažná rizika i potenciální přínosy. Na jedné straně je darknet prostředím pro distribuci neověřených léčiv, padělků zdravotnických produktů, falešných certifikátů a pro obchod s citlivými zdravotními daty, často získanými hackingem. Na straně druhé výzkumy ukazují, že anonymní komunity a harm reduction platformy na darknetu mohou poskytovat podporu, sdílet zkušenosti o bezpečnějším užívání látek, nabídnout anonymní psychologické intervence a pomoci oslovit osoby, které by jinak zůstaly mimo systém péče. Novou a často opomíjenou oblastí jsou vazby darknetu na digitální závislosti. Vedle „dark web addiction“ související s kompulzivním vyhledáváním obsahu se zde objevuje ilegální gambling, umožňující anonymní sázení v kryptoměnách bez regulace a ochranných mechanismů. To zvyšuje riziko patologického hráčství, finančních ztrát a závažných psychických dopadů. V prostředí darknetu je také možný přístup k pirátským kopiím her, hacknutým účtům a komunitám podporujícím nadměrné hraní, což může eskalovat syndrom závislosti na online hrách (IGD) a prohlubovat sociální izolaci. Příspěvek integruje současné poznatky o službách spojených se zdravím na darknetu, jejich rizicích a přínosech, a rozšiřuje perspektivu o dopady na duševní zdraví v kontextu digitálních závislostí. Diskutuje etické a regulační výzvy a navrhuje, že moderní přístupy k veřejnému zdraví musí uvažovat darknet nejen jako hrozbu, ale i jako potenciální nástroj cílených intervencí.

Klíčová slova

darknet, rizika zdraví, padělané léky, opioidní krize, dezinformace, digitální závislost, harm reduction, onkologická léčba, veřejné zdraví, duševní zdraví, anonymita, epidemiologie

1 Darknet jako zdravotní fenomén

Darknet (neboli dark web) je speciální, anonymní a technologicky chráněná část internetu, která uživatelům umožňuje zcela anonymní přístup k produktům a službám skrytým před běžnou veřejností i státními orgány. Už samotná anonymita prostředí komplikuje jakýkoli dohled, sledování trendů i včasnou intervenci při výskytu nových zdravotních hrozeb. Zásadní jsou zejména rizika spojená s nelegálním obchodováním s léčivými, psychoaktivními látkami, padělanými vakcínami, falešnými zdravotnickými certifikáty a organizovaným šířením dezinformací (1,2). Nelegální obchod s opioidy, sedativy, stimulanty a dalšími psychoaktivními látkami je na darknetu rozšířen a na základě forenzních analýz se zde objevuje stále širší spektrum vysoce potentních látek, například karfentanil, benzodiazepin alprazolam, stimulační přípravky Adderall, modafinil a mnoho dalších, což výrazně zvyšuje riziko závislosti, předávkování a úmrtí (3). Darknet usnadňuje anonymní nákup těchto látek, což komplikuje nejen zásahy veřejného zdravotnictví, ale také zvyšuje izolaci uživatelů a potenciál fatálních následků bez možnosti včasné pomoci.

2 Rizika distribuce léků a psychoaktivních látek

Jedním z nejvýznamnějších zdravotních rizik spojených s darknetem je právě nelegální distribuce léčiv a psychoaktivních látek, ať už originálních, nebo padělaných. Analytické studie ukazují, že zde jsou běžně dostupné nejen opioidní léky určené k léčbě bolesti, ale také stimulační preparáty a moderní cytostatika. Pandemie COVID-19 dramaticky zesílila trend nelegálního prodeje padělaných vakcín a testů, čímž vzniklo další významné riziko nejen na úrovni jednotlivce, ale i celé společnosti (4,5). Dostupnost těchto produktů často kopíruje vývoj epidemií – vlny poptávky se přesunují mezi regiony spolu s aktuální potřebou látek, což ztěžuje nastavení účinných preventivních a represivních opatření a monitoring trhu (6). Kromě rizika akutního předávkování je nutné zdůraznit také dlouhodobá nebezpečí spojená s opakovaným užíváním látek neznámého původu – rozvoj závislosti, chronické poškození orgánových systémů, rozvoj polymorbidit a zvýšená mortalita. Výrazný problém představuje také vznik nových psychoaktivních látek, jejichž účinky i chronická toxicita jsou často neznámé a špatně léčitelné, což významně komplikuje práci zdravotnických profesionálů i veřejného zdravotnictví.

V případě opioidní krize byl v USA zásadní bod zvratu zaznamenán po prosazení restriktivních legislativních změn, jež vedly k částečnému přesunu uživatelů od legálně předepsaných opioidních léků na darknet, kde si začali pořizovat stále potentnější a rizikovější látky, včetně syntetických opioidů typu fentanyl a oxycodon. Kvantitativní studie používající časové řady prokázaly, že omezení legální dostupnosti určitých opioidů vedlo k významnému růstu prodeje obdobných přípravků právě na darknetových trzích a také k posunu spotřebitelského zájmu směrem k látkám s vyšším rizikem akutního úmrtí (7,8). Tato změna však nebyla pozorována u jiných skupin léčiv ani v jiných zemích, kde regulační rámec zůstával stabilnější.

Samostatnou kapitolu tvoří oblast antibiotik a psychofarmak, jejichž neregulovaný prodej přispívá zejména k rozvoji rezistence, selhání léčby a zvýšené morbiditě. Typickým uživatelem je mladý dospělý pacient, který má již pozitivní zkušenosti se samoléčbou a nízkou zdravotní gramotností. Řada odborných studií konstatuje, že nelegální získávání antibiotik vede k přímému nárůstu výskytu multirezistentních kmenů patogenů v komunitě, což má závažné důsledky pro efektivitu veřejných preventivních programů a možnost léčby infekčních onemocnění v budoucnosti (9–11).

3 Onkologická léčba a specifika trhu s cytostatiky

Zcela specifickou částí trhu s léky na darknetu je segment zaměřený na onkologické pacienty. Je prokázáno, že registrované onkologické léčivé přípravky jsou na darknetu běžně dostupné bez nutnosti lékařského předpisu, a to včetně těch, které jsou v některých regionech nedostupné, podléhají regulačním omezením nebo vysoké ceně (12). Všechny sledované antineoplastické léky, které trpěly dočasným nedostatkem nebo výpadky distribuce, byly na darknetu běžně dostupné prostřednictvím nelegitimních prodejců bez jakékoli akreditace. Pacienti vyhledávají tyto zdroje především kvůli vysoké ceně inovativních terapií, nedostupnosti nebo snaze získat léčbu, která není v jejich zemi schválena či hrazena. Řada kazuistik dokládá, že nákup těchto léků je spojen s významnými riziky pro bezpečnost pacientů, včetně možnosti získání padělaných, neúčinných nebo kontaminovaných přípravků, absence farmaceutické konzultace a nedostatečné kontroly dávkování (13).

Prokázané případy falzifikace onkologických léků představují mimořádně závažný problém. Tyto přípravky patří mezi nejčastěji padělané v rámci farmaceutické kriminality, přičemž užití takového léčiva může vést k selhání onkologické terapie, podcenění vedlejších účinků či dokonce k ohrožení života. Odborníci doporučují zvýšenou obezřetnost a sledování všech neobvyklých produktů, které pacienti užívají mimo standardní zdravotnický systém. Jedním z doporučení je detailní prověření každého případu, kdy u pacienta dojde k neobvyklým reakcím nebo selhání účinnosti léčby, zvláště pokud má podezřelou medikaci nebo přístupové kanály k nelegálním farmaceutikům (14).

Typické motivace pacientů, kteří ke získání onkologických léčiv využívají skryté online kanály, zahrnují jednak snahu překonat bariéry spojené s absencí dostupné péče, jednak touhu po inovativních terapiích, které nejsou v zemi léčeného pacienta běžně dostupné. Nepostradatelné místo zde zaujímají také rodinní příslušníci nemocných, kteří často sami pátrají po dostupných možnostech, a v případě akutního nedostatku základních cytostatik nebo neúhrady inovativních terapií se obracejí právě na anonymní online tržiště (15). Souhrnné údaje ukazují, že tento fenomén je nejčastější v zemích s vysokou administrativní, regulační nebo cenovou bariérou vstupu nových léčiv na trh.

4 Dezinformace, infodemie a narušení veřejného zdraví

Ve světle pandemie COVID-19 se ukazuje, že infodemie a masivní šíření dezinformací přes darknet a související anonymní platformy je samostatným epidemiologickým fenoménem. Během pandemie se na darknetu široce objevily padělané vakcíny, testy, certifikáty o očkování a další produkty, které představovaly zásadní riziko nejen pro jednotlivce, ale i pro celé kolektivy a zdravotnické systémy jednotlivých států(4). Dostupnost těchto produktů byla často geograficky specifická a vlny poptávky kopírovaly průběh epidemie v různých zemích(5).

Šíření dezinformací a konspiračních teorií na darknetu má přímý vliv na důvěru veřejnosti v oficiální zdravotní politiky, zvyšuje váhavost k očkování a v konečném důsledku komplikuje efektivitu preventivních zásahů a krizového řízení. Typické jsou zde kampaně mířené na zranitelné skupiny, jako jsou senioři, pacienti s chronickými onemocněními nebo osoby s nižší zdravotní gramotností, kteří se stávají cílem dezinformačních narativů. Také odborná fóra na darknetu často pracují s informačními „insidery“ – osobami, které se prezentují jako zdravotníci a šíří informace v rozporu s klinickými doporučeními či s oficiálními poznatky veřejného zdravotnictví (6). Tyto kanály hrají zásadní roli při šíření paniky při epidemických vlnách a při prosazování neověřených léčebných či preventivních postupů mimo standardní rámec evidence-based medicíny. Výsledkem je celkové narušení důvěry v systém a demotivace k účasti na preventivních programech v populaci.

5 Digitální závislosti, patologické hraní a další online rizika pro duševní zdraví

Jedním z často opomíjených, avšak zásadních aspektů působení darknetu na zdraví je oblast digitálních závislostí, patologického hraní, internetového gamblingu, kybernetické šikany a souvisejících psychopatologií. Výzkumy ukazují, že darknetovou anonymitu využívají nejen osoby s vyšší zkušeností v oblasti IT, ale stále častěji také mladí lidé, adolescenti a mladší dospělí. Zásadním problémem je zde vznik digitální závislosti, která se manifestuje nadměrným časem tráveným v anonymních komunitách, přístupem k ilegálním herním serverům, gamblingu s kryptoměnami, sdílením pirátského obsahu a spojením s nelegálním obchodem, což má přímý dopad na psychické zdraví jednotlivce i jeho sociální integraci (16).

Další nevyřešenou problematiku tvoří regulace času stráveného v anonymních online prostředích a kontrola „dopaminových“ mechanismů, které digitální platformy používají k maximalizaci pozornosti uživatelů. Zavedení funkcí jako je night mode, které eliminují menší zdravotní rizika z modrého světla, vyžadovalo dekádu veřejného tlaku na ICT firmy (17). Dále složitější je dosáhnout skutečných strukturálních změn vedoucích k omezení rozvoje závažných forem digitální závislosti a patologického chování. U platform zaměřených na děti a adolescenty je nezbytné nastavit systémová omezení času, behaviorálních vzorců i obsahu, pokud má prevence závažných duševních i zdravotních dopadů působit skutečně efektivně. Klinické studie i longitudinální sledování ukazují, že absence efektivní regulace v tomto prostředí vede nejen k nárůstu času stráveného u obrazovky, ale také k nárůstu prevalence spánkových poruch, poruch nálady, úzkostných stavů a rozvoje závislosti na hazardních hrách (18).

Závažným rizikem pro duševní zdraví je pak existence anonymních fór zaměřených na propagaci a technické rozpracování metod suicidality, sdílení zkušeností s pokusy o sebevraždu, diskuse o účinnosti různých farmakologických i nefarmakologických intervencí nebo dokonce dostupnost manuálů a „návodů“ k provedení sebevraždy. Tato fóra, běžně blokována na internetu, jsou na darknetu nedílnou součástí diskuzního prostoru a zvyšují riziko suicidálního jednání zejména u psychicky labilnějších jedinců (19). Kromě toho je na darknetu významně dostupný materiál spojený se sexuálním zneužíváním dětí, což má devastující psychické dopady nejen na uživatele a producenty tohoto obsahu, ale zejména na oběti (20).

Z epidemiologického hlediska představují platformy jako Roblox a WhatsApp dokonce vyšší riziko sexuální predace než samotný darknet, protože denně sdružují řádově více uživatelů do 15 let než kolik má darknet dohromady aktivních uživatelů napříč všemi věkovými skupinami. Roblox užívá každý den přes 60 milionů dětí, zatímco WhatsApp má celosvětově více než 200 milionů uživatelů mladších 15 let. Tyto prostředí se v praxi stávají primárními místy kontaktů mezi predátory a zranitelnými skupinami dětí, což je z hlediska veřejného zdraví velmi závažné (21). Nedostatečná ochrana, slabá moderace obsahu a absence kritické digitální gramotnosti vedou k tomu, že prevence nebezpečného jednání vyžaduje mnohem komplexnější opatření než pouhý monitoring nebo technické blokace (chat control), jejichž technologická realizace je navíc velmi omezená.

6 Harm reduction, peer podpora a pozitivní externalita

Ačkoli je veškerá debata o darknetu v medicíně často rámována ryze negativně, není možné opomenout některé dílčí pozitivní aspekty jeho existence, především v souvislosti s komunitami orientovanými na harm reduction. Kryptomarkety umožňují uživatelům realizovat nákup psychoaktivních přípravků bez nutnosti osobního kontaktu, což v reálných podmínkách vede ke snížení rizika přímého násilí, okradení či jiných traumatizujících situací obvyklých na pouličním trhu s drogami (22). Některé etnografické studie ukazují, že aktivní členové těchto komunit sdílejí zkušenosti s dávkováním, upozorňují na rizika konkrétních látek a v reálném čase informují o výskytu padělků či nebezpečných šarží, čímž dochází k sekundárnímu snížení zdravotních rizik (23).

Systematické přehledy odborné literatury potvrzují, že anonymní online komunita dokáže být zdrojem informací, které nelze v tradičních zdravotnických strukturách z důvodu stigmatizace efektivně předávat. Pokud uživatel vyhledává pomoc či informace při rizikovém užívání opioidů nebo jiných psychoaktivních látek, je pravděpodobné, že v online komunitě najde nejen detailní popis rizik a bezpečných praktik, ale často také doporučení k intervencí, včetně edukace o čistotě látky,

technice aplikace nebo prevence předávkování (24,25). Harm reduction strategie – například kombinace opioidní substituční léčby, programů výměny jehel a stříkaček, distribuce naloxonu a komunitní edukace – jsou prokazatelně nejúčinnější v prevenci fatálních komplikací a infekčních onemocnění, včetně HIV a virových hepatitid.

7 Právní regulace, etika a perspektivy dalšího vývoje

Expanze darknetu zásadně změnila pravidla hry v politické a odborné debatě na poli legalizace psychoaktivních látek a zákonného rámce fungování online trhů. Monitoring darknetové aktivity je podle některých expertů efektivním nástrojem včasné detekce nových trendů ve vývoji dostupných látek a rizikového chování uživatelů specifických komunit (26). Debata o prevenci, regulačních opatřeních a odklonu od prosté kriminalizace směřuje stále více k podpoře kombinovaných programů harm reduction a evidence-based přístupů, které umožňují omezit zdravotní rizika současně s respektováním práv jednotlivce na autonomii a nejnižší možnou mírou stigmatizace. Příkladem takových regulačních opatření může být nový regulační rámce Psychomodulačních látek pro psychoaktivní substance s nižším rizikem pro jedince i společnost zavedený v České republice (27). Odborná diskuse zároveň upozorňuje na nutnost mezinárodní harmonizace právního rámce regulace nových psychoaktivních substancí, aby bylo možné koordinovaně reagovat jak na vývoj drog na darknetu, tak i na globální migrační pohyby a šíření zdravotních hrozeb napříč hranicemi a kontinenty (28,29).

8 Závěry a doporučení

Darknet je fenoménem, jehož dopady na veřejné zdraví a individuální osudy pacientů, zejména z marginálních skupin, nelze podcenit. Kombinuje vysokou míru zdravotních, právních i společenských rizik, ale zároveň poskytuje specifické platformy pro sdílení informací, harm reduction a anonymní psychologickou podporu. Klíčová je pro další vývoj robustní zdravotnická prevence, cílená edukace ohrožených skupin, zvýšení digitální gramotnosti a retence v harm reduction programech, stejně jako posilování monitoringového rámce pro včasné rozpoznání nových rizik a hrozeb. Doporučení vyplývající z odborných studií a metaanalýz směřují ke zvýšení dostupnosti ověřených služeb, kombinované terapii a udržení kontroly nad vývojem trhu s nelegálními i padělanými produkty. Odborná diskuse by měla reflektovat nejen změny v technologickém vývoji, nýbrž také nastupující epidemiologické trendy a regionální odlišnosti ve struktuře trhu i přístupu ke zdravotní péči.

CURRENT RISKS AND POTENTIAL BENEFITS OF THE DARKNET FOR INDIVIDUAL AND PUBLIC HEALTH

Abstract

The darknet, a hidden part of the internet accessible through anonymization technologies, is a complex environment where legal, grey zone, and highly illegal activities related to healthcare, commerce, and anonymous communication intermingle. Its impact on individual and public health is ambivalent, encompassing serious risks as well as possible benefits. On one hand, the darknet is a venue for distributing unverified medical products, counterfeit healthcare goods, forged certificates, and trading in sensitive health data often obtained via hacking. On the other hand, research shows that anonymous communities and harm reduction platforms on the darknet can provide support, share safety information on substance use, offer anonymous psychological interventions, and help reach people who

would otherwise remain outside the care system. A new and often neglected area concerns the links between the darknet and digital addictions. Beyond “dark web addiction” associated with compulsive content seeking, there is also illegal gambling, facilitating anonymous bets in cryptocurrencies without regulation or protective mechanisms. This increases the risk of pathological gambling, financial loss, and serious psychological impacts. On the darknet, there is also access to pirated copies of games, hacked accounts, and communities encouraging excessive gaming, all of which may escalate online gaming addiction (IGD) and deepen social isolation. This contribution integrates current knowledge about health-related services on the darknet, their risks and benefits, while expanding the perspective to the mental health impacts in the context of digital addictions. It discusses ethical and regulatory challenges and proposes that modern public health approaches must consider the darknet not only as a threat, but also as a potential tool for targeted intervention.

Keywords

darknet, health risks, counterfeit medicines, opioid crisis, misinformation, digital addiction, harm reduction, oncological treatment, public health, mental health, anonymity, epidemiology

Literatura

- [1.] Li Z, Du X, Liao X, Jiang X, Champagne-Langabeer T. Demystifying the Dark Web Opioid Trade. *J Med Internet Res*. 2021;23(2):e24486. doi:10.2196/24486
- [2.] Lamy FR, Daniulaityte R, Barratt MJ, et al. Listed for Sale: Analyzing Data on Fentanyl, Fentanyl Analogs and Other Novel Synthetic Opioids on One Cryptomarket. *Drug Alcohol Depend*. 2020;213:108115. doi:10.1016/j.drugalcdep.2020.108115
- [3.] Zhu DT, Kwon YIC, Lai A, et al. Global Burden of Disease Due to Opioid, Amphetamine, Cocaine, and Cannabis Use Disorders, 1990–2021. *PLoS One*. 2025;20(8):e0328276. doi:10.1371/journal.pone.0328276
- [4.] Sirola A, Nuckols J, Nyrrhinen J, Wilska TA. The Use of the Dark Web as a COVID-19 Information Source. *Technol Soc*. 2022;70:102012. doi:10.1016/j.techsoc.2022.102012
- [5.] Catalani V, Townshend HD, Prilutskaya M, et al. Illicit COVID-19 Products Online: A Mixed-Method Approach for Identifying and Preventing Online Health Risks. *PLoS One*. 2023;18(6):e0287231. doi:10.1371/journal.pone.0287231
- [6.] Bracci A, Nadini M, Aliapoulos M, et al. Vaccines and More: The Response of Dark Web Marketplaces to the Ongoing COVID-19 Pandemic. *PLoS One*.
- [7.] Martin J, Cunliffe J, Dcary-Htu D, Aldridge J. Effect of Restricting the Legal Supply of Prescription Opioids on Buying Through Online Illicit Marketplaces: Interrupted Time Series Analysis. *BMJ*. 2018;361:k2270. doi:10.1136/bmj.k2270
- [8.] Lamy FR, Daniulaityte R, Barratt MJ, et al. Etazene, Safer Than Heroin and Fentanyl? Non-Fentanyl Novel Synthetic Opioid Listings on One Darknet Market. *Drug Alcohol Depend*. 2021;225:108790. doi:10.1016/j.drugalcdep.2021.108790
- [9.] Cicero TJ, Ellis MS. Health Outcomes in Patients Using No-Prescription Online Pharmacies to Purchase Prescription Drugs. *J Med Internet Res*. 2012;14(6):e174. doi:10.2196/jmir.2236
- [10.] Limbu YB, Huhmann BA. Illicit Online Pharmacies: A Scoping Review. *Int J Environ Res Public Health*. 2023;20(9):5748. doi:10.3390/ijerph20095748
- [11.] Mackey TK, Nayyar G. Digital Danger: A Review of the Global Public Health, Patient Safety and Cybersecurity Threats Posed by Illicit Online Pharmacies. *Br Med Bull*. 2016;118:110–126. doi:10.1093/bmb/ldw016
- [12.] Fittler A, Vida RG, Rádics V, Botz L. A Challenge for Healthcare but Just Another Opportunity for Illegitimate Online Sellers: Dubious Market of Shortage Oncology Drugs. *PLoS One*. 2018;13(8):e0203185. doi:10.1371/journal.pone.0203185
- [13.] Sun Y, Hendrix A, Muluneh B, Ozawa S. Online Pharmacy Accessibility of Imatinib, an Oral Chemotherapy Medication. *J Natl Compr Canc Netw*. 2022;20(7):808–814. doi:10.6004/jncn.2022.7007

- [14.] Venhuis BJ, Oostlander AE, Giorgio DD, Mosimann R, du Plessis I. *Oncology Drugs in the Crosshairs of Pharmaceutical Crime*. *Lancet Oncol*. 2018;19(4):e209–e217. doi:10.1016/S1470–2045(18)30101–3.
- [15.] Cherny NI, Sullivan R, Torode J, Saar M, Eniu A. *ESMO International Consortium Study on the Availability, Out-of-Pocket Costs and Accessibility of Antineoplastic Medicines in Countries Outside of Europe*. *Ann Oncol*. 2017;28(11):2633–2647. doi:10.1093/annonc/mdx521.
- [16.] Orsolini L, Papanti D, Corkery J, Schifano F. *An insight into the deep web; why it matters for addiction psychiatry?*. *Hum Psychopharmacol*. 2017;32(3):e2573. doi:10.1002/hup.2573.
- [17.] Wong NA, Bahmani H. *A Review of the Current State of Research on Artificial Blue Light Safety*. *Heliyon*. 2022;8(8):e10282. doi:10.1016/j.heliyon.2022.e10282
- [18.] Orsolini L, Francesconi G, Papanti D, Giorgetti A, Schifano F. *Profiling online recreational/prescription drugs' customers and overview of drug vending virtual marketplaces*. *Hum Psychopharmacol*. 2015;30(4):302–318. doi:10.1002/hup.2466.
- [19.] Mörch CM, Côté LP, Corthésy-Blondin L, et al. *The Darknet and Suicide*. *J Affect Disord*. 2018;241:127–132. doi:10.1016/j.jad.2018.08.028
- [20.] Nurmi J, Paju A, Brumley BB, et al. *Investigating Child Sexual Abuse Material Availability on the Tor Network*. *Sci Rep*. 2024;14(1):17849. doi:10.1038/s41598-024-58346-7
- [21.] Livingstone S, Stoilova M, Nandagiri R. *Children's Data and Privacy Online: Growing Up in a Digital Age*. *Child Abuse Negl*. 2021;116(2):104834. doi:10.1016/j.chiabu.2021.104834
- [22.] Barratt MJ, Ferris JA, Winstock AR. *Safer Scoring? Cryptomarkets, Social Supply and Drug Market Violence*. *Int J Drug Policy*. 2016;35:24–31. doi:10.1016/j.drugpo.2016.04.019
- [23.] Warner CH, Appenzeller GN, Grieger T, et al. *Importance of Anonymity to Encourage Honest Reporting in Mental Health Screening After Combat Deployment*. *Arch Gen Psychiatry*. 2011;68(10):1065–71. doi:10.1001/archgenpsychiatry.2011.112
- [24.] Richards D, Vigan N. *Online Counseling: A Narrative and Critical Review of the Literature*. *J Clin Psychol*. 2013;69(9):994–1011. doi:10.1002/jclp.21974
- [25.] Fear NT, Seddon R, Jones N, Greenberg N, Wessely S. *Does Anonymity Increase the Reporting of Mental Health Symptoms?* *BMC Public Health*. 2012;12:797. doi:10.1186/1471-2458-12-797
- [26.] Aldridge J, Stevens A, Barratt MJ. *Will Growth in Cryptomarket Drug Buying Increase the Harms of Illicit Drugs?* *Addiction*. 2018;113(5):789–796. doi:10.1111/add.13899
- [27.] Mravčík V, Michailidu J, Pleva P, et al. *Psychomodulatory substances: new legislative framework for control of psychoactive substances in Czechia*. *Int J Drug Policy*.
- [28.] Simao AY, Antunes M, Cabral E, et al. *An Update on the Implications of New Psychoactive Substances in Public Health*. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(8):4869. doi:10.3390/ijerph19084869
- [29.] Fitzgerald ND, Cottler LB, Palamar JJ. *Public Health Surveillance of New Psychoactive Substances: Recent Developments*. *Curr Opin Psychiatry*. 2024;37(4):270–276. doi:10.1097/YCO.0000000000000938

Kontakt

MUDr. Pavel Kubů

České národní fórum pro eHealth, o.s.

Sokolská 490/31

120 00 Praha 2

775 192 888

pavelkubu3@gmail.com